

Kompendium

katechismu katolické církve

Italský originál: **Catechismo della Chiesa Cattolica, Compendio**

Libreria Editrice Vaticana 2005
Překlad z italštiny: Josef Koláček
Text neprošel jazykovou úpravou

PRVNÍ ČÁST

VYZNÁNÍ VÍRY

První díl

„Věřím - věříme“

1. Jaký je Boží plán pro člověka?

Bůh je nekonečně dokonalý a blažený sám v sobě, z čiré dobroty svobodně stvořil člověka, aby ho učinil účastným svého blaženého života. V plnosti časů poslal Bůh Otec svého Syna jako vykupitele a spasitele lidí, kteří upadli do hříchu, a povolal je do své církve a učinil je adoptovanými syny působením Ducha svatého a dědici své věčné blaženosti.

První kapitola

Člověk je „schopný“ Boha

„Ty jsi veliký, Pane, a hodný vši chvály... Učinil jsi nás pro sebe a naše srdce je neklidné, dokud nespočíne v Tobě“ (sv. Augustin).

2. Proč je v člověku touha po Bohu?

Sám Bůh při stvoření člověka ke svému obrazu vepsal do jeho srdce touhu vidět ho. I když tuto touhu nebere na vědomí, Bůh nepřestává přitahovat člověka k sobě, aby žil a nacházel v Ném onu plnost pravdy a štěstí, po němž touží bez pózy. Od přirozenosti a skrze povolání je tedy člověk náboženská bytost schopná vstoupit do společenství s Bohem. Toto intimní a vitální spojení s Bohem dodává člověku jeho základní důstojnost,

3. Jak lze poznat Boha pouhým světlem rozumu?

Člověk vycházející od stvoření, to je od světa a lidské osoby, může pouhým rozumem s jistotou poznat Boha jako původce a cíl vesmíru a jako svrchované dobro, pravdu a nekonečnou krásu.

4. Stačí pouhé světlo rozumu k poznání tajemství Boha?

Člověk při poznávání Boha pouhým světlem rozumu naráží na mnohé obtíže. Kromě toho sám nemůže vstoupit do nitra (intimnosti) božského tajemství. Proto ho Bůh chtěl osvětlit svým Zjevením, nejen o pravdách, které přesahují lidské chápání, nýbrž i o náboženských a mravních pravdách, které, i když jsou samy o sobě přístupné rozumu, mohou být tak poznávány všemi bez obtíží, s pevnou jistotou a bez příměsi omylu.

5. Jak je možné mluvit o Bohu?

O Bohu je možné mluvit ke všem a se všemi, tímže se začne od úchvatného řádu vesmíru a od dokonalosti člověka a všech tvorů, kteří jsou odleskem, i když jen omezeným, nekonečné Boží dokonalosti. Nicméně je třeba stále očisťovat naši řeč od toho, co má obrazného a hmotného, dobře vědouce, že nelze nikdy plně vyjádřit nekonečné tajemství Boha.

Druhá kapitola

Bůh přichází člověku vstříc

Boží zjevení

6. Co Bůh zjevuje člověku?

Bůh se ve své dobrotě a moudrosti zjevuje člověku. Událostmi a slovy mu zjevuje sám sebe a svůj plán dobrotivosti, který od věčnosti předem stanovil v Kristu ve prospěch lidstva. Tento plán spočívá v tom, aby všichni lidé skrze milost Ducha svatého měli účast na božském životě jako jeho adoptivní synové v jeho jediném Synu.

7. Které jsou první etapy Božího zjevení?

Již od počátku se Bůh ukazuje prarodičům, Adamovi a Evě, a zve je do intimního společenství se Sebou. Po jejich pádu nepřerušuje své zjevení a slibuje spásu pro celé jejich potomstvo. Po potopě, uzavírá s Noemem smlouvu pokoje, která zahrnuje všechny živé bytosti.

8. Které jsou další etapy Božího zjevení?

Bůh vyvolá Abrama a povolá ho z jeho země, aby z něho učinil „otce množství národů“ (Gen 17,5) a slibuje mu, že v něm požehná „všem národům země“ (Gen 12,3). Abrahamovo potomstvo bude nositelem Božích příslibů daných patriarchům.

Bůh vytváří Izrael, jako svůj vyvolený lid, zachraňuje ho z egyptského otroctví, uzavírá s ním Smlouvu na Sinaji a prostřednictvím Mojžíše mu dává svůj Zákon. Proroci hlásají radikální vykoupení lidu a spásu, která zahrne všechny národy v jediné nové a věčné Smlouvě. Z izraelského lidu, z rodu krále Davida se zrodí Mesiáš: Ježíš.

9. Která je plná a poslední etapa Božího zjevení?

Je to ta, kterou uskutečnil ve svém vtěleném Slovu, v Ježíš Kristu, prostředníku a plnosti Zjevení. On, jsa Jednorozený Boží Syn, je dokonalým a definitivním Slovem Otce. Vysláním Syna a darem Ducha svatého je zjevení plně dovršeno, i když víra církve bude muset během staletí postupně vyhmátnout celý jeho dosah.

„Od chvíle, kdy nám Bůh dal svého Syna, který je jeho jediným a definitivním Slovem, Bůh nám řekl všechno najednou tímto Svým jediným Slovem, a nemá nic víc co říci“ (sv. Jan z Kříže).

10. Jakou hodnotu mají soukromá zjevení?

I když nepatří k pokladu víry, mohou nám pomáhat žít samu víru, jen když uchovají své přesné zaměření na Krista. Učitelství úřad církve, jemuž přísluší rozlišení takových soukromých zjevení, tedy nemůže přijmout ony, které si dělají nárok na to, že překonávají nebo opravují definitivní zjevení, jímž je Kristus.

Předávání Božího zjevení

11. Proč a jakým způsobem se má předávat Boží zjevení?

Bůh „chce, aby se všichni lidé zachránili a došli k poznání pravdy“ (1 Tim 2,4), totiž Ježíše Krista. Proto je nutné, aby byl Kristus hlásán všem lidem podle samého jeho příkazu: „Jděte, získejte za učedníky všechny národy“ (Mt 28,19). Právě to se uskutečňuje apoštolskou tradicí.

12. Co to je apoštolská tradice?

Apoštolská tradice je předávání Kristova poselství, které se provádí od počátku křesťanství kázáním, svědectvím a institucemi, kultem a inspirovanými spisy. Apoštolové předali svým nástupcům, biskupům a skrze ně všem generacím až po naše časy, co přijali od Krista a čemu se naučili od Ducha svatého.

13. Jakými způsoby se uskutečňuje apoštolská tradice?

Apoštolská tradice se uskutečňuje dvěma způsoby: živým předáváním Božího slova (řečeno také prostě – tradicí), a Písmem svatým, jež je tímž hlásáním spásy, ovšem napsaným.

14. Jaký vztah existuje mezi tradicí a Písmem svatým?

Tradice a Písmo svaté jsou navzájem úzce spojeny a spojité. Obě dvě v církvi zpřítomňují a činí plodným Kristovo tajemství a vyvěrají z téhož božského pramene: vytvářejí jediný posvátný poklad víry, z něhož církev čerpá svou jistotu o všech zjevených pravdách.

15. Komu je svěřen poklad víry?

Poklad víry svěřili apoštolové celé církvi. Celý Boží lid, svým nadpřirozeným smyslem víry, opírajícím se o Ducha svatého a vedeným učitelským úřadem církve, přijímá Boží zjevení, stále více je chápe a uplatňuje v životě.

16. Komu přísluší autenticky vykládat poklad víry?

Autentický výklad tohoto pokladu spadá do pravomoci pouze živému učitelskému úřadu církve a to Petrovu nástupci, římskému biskupovi a biskupům, kteří jsou s ním ve společenství. Učitelství úřadu, který se těší z jistého daru pravdy, přísluší také definovat dogmata (pravdy víry), jež jsou formulacemi pravd obsažených v Božím zjevení. Tato autorita se vztahuje také na pravdy nutně spojené se Zjevením.

17. Jaký vztah existuje mezi tradicí, Písmem a učitelským úřadem?

Jsou mezi sebou tak úzce spojeny, že žádný z nich neexistuje bez druhých. Společně pak účinně přispívají, každý svým způsobem pod vlivem Ducha svatého ke spáse duší.

Písmo svaté

18. Proč Písmo svaté učí pravdě?

Protože je sám Bůh autorem Písma svatého: proto se říká, že je inspirovaná a učí bez omylu oněm pravdám, které jsou nutné k naší spáse. Duch svatý totiž inspiroval lidské autory, kteří napsali to čemu nás chtěl naučit. Nicméně křesťanská víra není „náboženstvím Knihy“, nýbrž Božího Slova, jež není „napsaným a němým slovem, nýbrž vtělené a živé Slovo“ (sv. Bernard z Clairvaux).

19. Jak číst Písmo svaté?

Písmo svaté se musí číst a vysvětlovat s pomocí Ducha svatého a pod vedením učitelského úřadu církve, podle tří měřítek: 1) pozornost k obsahu a jednotě celého Písma, 2) čtení „Písma v živé tradici církve, 3) respektování analogie víry, to je harmonické soudržnosti pravd víry mezi sebou.

20. Co to je kánon Písem?

Kánon Písem je úplný seznam posvátných spisů, jež apoštolská tradice dala církvi rozlišit. Tento *kánon* zahrnuje 46 spisů Starého zákona a 27 spisů Nového zákona.

21. Jakou důležitost má pro křesťany Starý zákon?

Křesťané si váží Starého zákona jako pravého Božího slova: všechny jeho spisy jsou božsky inspirované, uchovávají si trvalou hodnotu. Vydávají svědectví o božské pedagogice spásonosné lásky Boha. Byla především napsány, aby připravovali příchod Krista, Spasitele světa.

22. Jakou důležitost má pro křesťany Nový zákon?

Nový zákon, jehož ústředním předmětem je Ježíš Kristus, nám předává definitivní pravdu Božího Zjevení. V něm čtyři evangelia Matouše, Marka, Lukáše a Jana, jsou hlavními svědectvími o životě a učení Ježíše, tvoří srdce všech Písem a tudíž zauímají jedinečné místo v církvi.

23. Jaká jednota existuje mezi Starým a Novým zákonem?

Písmo je jedno, jako jedinečné je Božím slovem, jedinečným spásonosným plánem Boha, jedna je také božská inspirace obou Zákonů. Starý zákon připravuje Nový a Nový je naplněním Starého: oba se navzájem osvětlují.

24. Jakou funkci má Písmo svaté v životě církve?

Písmo svaté je oporou života církve a dodává jí sílu. Je pro její děti stálostí víry, pokrmem a pramenem duchovního života. Je duší teologie a pastorálního kázání. Žalmista říká: ono je „světlem pro mé nohy, osvěcuje moji stezku“ (Ž 119,105). Církev proto vybízí k časté četbě Písma svatého, protože „kdo nezná Písma, ten nezná Krista“ (sv. Jeroným).

Třetí kapitola

Odpověď člověka Bohu

Věřím

25. Jak odpovídá člověk Bohu, který se zjevuje?

Člověk posilován božskou milostí odpovídá poslušností víry, to znamená svěřit se Bohu a přijmout jeho Pravdu, protože ji zaručuje On, jenž je Pravda sama.

26. Kteří jsou v Písmu svatém hlavní svědkové poslušnosti víry?

Je v něm mnoho vzorů zvláště pak dva:

Abram, který byl vystaven zkoušce víry, „uvěřil Bohu“ (Řím 4,3) a vždy poslechl na jeho volání, a proto se stal „otcem všech, kdo věří“ (Řím 4,11.18).

Panna Maria, jež uskutečnila nejdokonalejším způsobem poslušnost víry během celého svého života: „Fiat mihi secundum Verbum tuum – Ať se mi stane podle tvého slova“ (Lk 1,38).

27. Co to pro člověka znamená věřit v Boha?

To znamená přilnout k samému Bohu a svěřit se mu a souhlasit se všemi pravdami, které zjevil, protože Bůh je Pravda. To znamená věřit v jednoho Boha ve třech osobách: Otce, Syna a Ducha svatého.

28. Jaké jsou charakteristické rysy víry?

Víra je *nezasloužený* Boží *dar*, dosažitelný pro ty, kteří o ni pokorně prosí, je to nadpřirozená ctnost, nutná, abychom byli spaseni. Úkon víry je *lidský úkon*, totiž akt lidské inteligence, z popudu vůle, kterou hýbá Bůh, svobodně dává vlastní souhlas božské pravdě. Víra je kromě toho bezpečná, protože má základ v Božím slově, je *účinná* „projevuje se láskou“ (Gal 5,6) *neustále roste* díky naslouchání Božím slovu a modlitbě. Už nyní nám dává *předem okoušet* nebeskou radost.

29. Proč nejsou rozpory mezi vírou a vědou?

I když víra převyšuje rozum, nikdy nemůže být rozpor mezi vírou a vědou, protože obě pocházejí od Boha. Sám Bůh totiž dává člověku jak světlo rozumu tak světlo víry.

„Věř, *abys chápal, chápej, abys věřil*“ (sv. Augustin).

My věříme

30. Proč je víra je osobním aktem a zároveň církevním?

Víra je osobní akt, nakolik je svobodnou odpovědí člověka Bohu, který se zjevuje. Avšak je také církevním aktem, který se vyjadřuje vyznáním: „my věříme“. Je to církev, která věří: ona tak s pomocí Ducha svatého předchází, plodí a živí víru jednotlivého křesťana. Proto je církev matkou a učitelkou.

„*Nemůže mít Boha Otce ten, kdo nemá církev za matku*“ (sv. Cyrián).

31. Proč jsou důležité formule víry?

Formule víry jsou důležité, protože umožňují vyjádřit, asimilovat, slavit a spolu s druhými sdílet pravdy víry, tímže užívají společnou řeč.

32. Jakým způsobem je víra církve jedna jediná?

Církev, i když ji tvoří osoby lišící se jazykem a kulturou, vyznává jednohlasně, jedinou víru, přijatou od jednoho Pána a předanou jedinou apoštolskou tradicí. Vyznává jednoho Boha – Otce, Syna a Ducha svatého – ukazuje jednu jedinou cestu ke spáse. Proto věříme, jedním srdcem a jednou myslí, co je obsaženo v psaném nebo předaném Božím slově, a co církev předkládá jako božsky zjevené.

Druhý díl

Vyznání křesťanské víry

CREDO

Apoštolské vyznání víry

Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země. I v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho; jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny, trpěl pod Ponciem Pilátem, ukřižován umřel i pohřben jest; sestoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých; vstoupil na nebesa, sedí po pravici Boha, Otce všemohoucího; odtud přijde soudit živé i mrtvé. Věřím v Ducha svatého, svatou církev obecnou, společenství svatých, odpuštění hříchů, vzkříšení těla a život věčný. Amen.

Nicejsko-caříhradské vyznání víry

Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země, všeho viditelného i neviditelného. Věřím v jednoho Pána Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího, který se zrodil z Otce přede všemi věky: Bůh z Boha, Světlo ze Světla, pravý Bůh z pravého Boha, zrozený, nestvořený, jedné podstaty s Otcem: skrze něho všechno je stvořeno. On pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil z nebe. Skrze Ducha svatého přijal tělo z Marie Panny a stal se člověkem. Byl za nás ukřižován, za dnů Poncia Piláta byl umučen a pohřben. Třetího dne vstal z mrtvých podle Písma. Vstoupil do nebe, sedí po pravici Otce. A znovu přijde, ve slávě, soudit živé i mrtvé a jeho království bude bez konce. Věřím v Ducha svatého, Pána a dárce života, který z Otce i Syna vychází, s Otcem i Synem je zároveň uctíván a oslavován a mluvil ústy proroků. Věřím v jednu, svatou, všeobecnou, apoštolskou církev. Vyznávám jeden křest na odpuštění hříchů. Očekávám vzkříšení mrtvých a život budoucího věku. Amen.

První kapitola

Věřím v Boha Otce

Symboly víry

33. Co to jsou symboly víry?

Jsou to krátké a členité formulace, nazývané také „vyznání víry“, nebo „Credo“ jimiž církev už od počátku souhrnně vyjadřovala a směrodatnou a běžnou řečí předávala svou víru všem věřícím.

34. Který je nejstarší symbol víry?

Jsou to *křesťní* symboly: protože se křest uděluje „ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého“ (Mt 28,19), tam vyznávané pravdy víry ve tři Osoby Nejsvětější Trojice jsou rozčleněné podle vztahu ke třem Osobám Nejsvětější Trojice.

35. Které jsou nejdůležitější symboly víry?

Nejdůležitější jsou:

Symbol apoštolů (*apoštolské vyznání víry*), který je starobylým křesťním symbolem římské církve a

Nicejsko-caříhradský symbol, který je plodem prvních dvou ekumenických koncilů, v Niceji (325) v Cařihradu (381) a je dosud společný velkým církvím Východu i Západu.

„Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země“

36. Proč vyznání víry začíná: „Věřím v jednoho Boha“?

Protože tvrzení „Věřím v Boha“ je nejdůležitější, je pramenem všech ostatních pravd o člověku a o světě a o celém životě každého člověka, který v něho věří.

37. Proč vyznáváme jednoho jediného Boha?

Protože On se zjevil izraelskému lidu jako Jediný, když řekl: „Slyš, Izraeli, Hospodin je jediný!“ (Dt 6,4) „Já jsem Bůh a jiného už není“ (Iz 45,22). Sám Ježíš to potvrdil: Bůh je „jediný Pán“ (Mk 12,29). Vyznávat, že Ježíš a Duch svatý je také Bůh a Pán, nezavádí vůbec žádné rozdělení do Jednoho Boha.

38. Jakým jménem se Bůh zjevuje?

Bůh se zjevuje jako živý Bůh, „Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jakubův“ (Ex 3,6). Samému Mojžíšovi Bůh zjevuje své tajemné jméno: „Já jsem Ten, který Jsem (YHWH). Nevýslovné jméno Boha bylo ji ve Starém zákoně nahrazováno slovem *Pán*. Tak v Novém zákoně Ježíš, nazývaný Pán, se jeví jako pravý Bůh.

39. Pouze Bůh „je“?

Zatímco tvorové dostali do Boha, všechno, co jsou a co mají, pouze Bůh je sám v sobě plnost bytí a každé dokonalosti. On je „Ten, který je“, bez začátku a bez konce. Ježíš zjevuje, že také On má božské Jméno „Já jsem“ (Jan 8,28).

40. Proč je důležité zjevení Božího jména?

Zjevením svého jména dává Bůh poznat bohatství svého nevýslovného tajemství: On jediný je, odvždy a navždycky, Ten který přesahuje svět a dějiny. On učinil nebe i zemi. Je to věrný Bůh, vždy blízko svému lidu, aby ho zachránil. Je svatý „par excellence“ (po výtce), „bohatý milosrdenstvím (Ef 2,4). vždycky ochotný odpouštět. Je to duchovní, transcendentní, všemohoucí, věčné, osobní dokonalé Bytí. Je pravda a láska.

„*Bůh je nekonečně dokonalé bytí, a to je Nejsvětější Trojice*“ (sv. Toribio de Mongrovejo)

41. V jakém smyslu je Bůh pravda?

Bůh je Pravda sama a jako takový se neklame a nemůže klamat. On „je světlo a tma v něm vůbec není“ (1 Jan 1,5). Věčný Syn Boha, vtělená Moudrost, byl poslán na svět, „aby vydal svědectví Pravdě“ (Jan 18,37).

42. Jakým způsobem Bůh zjevuje, že je láska?

Bůh se zjevuje Izraeli jako Ten, který má silnější lásku než nějaká matka ke svým dětem, než ženich ke své nevěstě. On sám v sobě „je láska“ (1 Jan 4,8,16), který se bezvýhradně a nezištně dává, který „tak miloval svět, že dal svého jednorozného Syna“ (Jan 3,16), aby se svět spasil skrze něho. Tímž poslal svého Syna a seslal Ducha svatého, Bůh zjevuje, že je sám věčné sdílení lásky.

43. Co vyžaduje víra v jediného Boha?

Věřit v Boha Jediného vyžaduje: uznat jeho velikost a velebnost; žít ve stálém díkůvdání; vždycky mu důvěřovat i v protivenstvích; uznávat jednotu a důstojnost všech lidí; správně užívat věcí, které stvořil;

44. Jak je ústřední tajemství víry a křesťanského života?

Ústředním tajemstvím víry a křesťanského života je tajemství Nejsvětější Trojice. Křesťané jsou křtěni ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

45. Může pouhý lidský rozum poznat tajemství Nejsvětější Trojice?

Bůh zanechal nějakou stopu svého trinitárního Bytí ve stvoření a ve Starém zákonu, avšak intimnost jeho Bytí, jako Svaté Trojice tvoří nepřístupné tajemství pro pouhý lidský rozum a také pro víru Izraele, před vtělením Božího Syna a sesláním Ducha svatého. Toto tajemství zjevil Ježíš Kristus a je pramenem všech ostatních tajemství víry.

46. Co nám Ježíš Kristus zjevuje z tajemství Otce?

Ježíš Kristus nám zjevuje, že Bůh je „Otec“, nejen jako Stvořitel vesmíru a člověka, nýbrž především protože od věčnosti plodí ve svém lůně Syna, který je jeho Slovem „odleskem jeho božské slávy a výrazná podoba jeho podstaty“ (Žid 1,3).

47. Kdo je Duch svatý, jehož nám zjevil Ježíš Kristus?

Je to třetí Osoba Nejsvětější Trojice. Je Bůh, jeden a rovný Otcí i Synu. „Vychází z Otce“ (Jan 15,26), který je počátek bez počátku, je prapůvodcem celého trinitárního života. A vychází také ze Syna (*Filioque*) skrze věčný dar, který Otec dává Synu. Duch svatý, seslaný Otcem a vtěleným Synem, uvádí církev „do poznání celé pravdy“ (Jan 16,13).

48. Jak církev vyjadřuje svou trinitární víru?

Církev vyjadřuje svou trinitární víru tímže vyznává, že je jeden Bůh ve třech osobách: Otec, Syn a Duch svatý. Tři božské osoby jsou jeden jediný Bůh, protože každá z nich je totožná s plností jediné a nerozdílné božské přirozenosti. Božské Osoby jsou mezi sebou skutečně odlišné, skrze vztahy, jež je dávají do souvislosti jedna s druhou: Otec plodí Syna, Syn je plozen Otcem, Duch svatý vychází od Otce i Syna.

49. Jak působí božské Osoby?

Božské Osoby jsou neoddělitelné ve své jedinečné podstatě a jsou také neoddělitelné ve svém působení: Trojice má jediné a totožné konání. Avšak v jediném božském působení každá Osoba je přítomna, podle způsobu, který je jí vlastní v Trojici.

„*Ó můj Bože, Trojice, které se klaním... uklidni mou duši: učíš z ní své nebe, svůj milovaný přibyték a místo svého odpočinutí. Kéž tě nikdy nenechám samu, nýbrž ať jsem tam, se vším, co jsem, celá bdělá ve své víře, celá adorující, celá obětovaná tvé stvořitelské činnosti!*“ (blah. Alžběta od Nejsv. Trojice).

50. Co to znamená, že je Bůh všemohoucí?

Bůh se zjevil jako „Silný a Mocný“ (Ž 24,8-10), ten, pro něhož není „nic nemožné“ (Lk 1,37). Jeho všemohoucnost je všeobecná, tajemná a projevuje se ve stvoření světa z ničeho a člověka pro lásku, ale především ve vtělení a Zmrtvýchvstání svého Syna a v tom, že nám dává přijetí za syny a že nám odpouští hříchy. Proto se církev často obrací svou modlitbou „k všemohoucímu a věčnému Bohu“ („*Omnipotens aeternae Deus...*“).

51. Proč je důležité tvrdit, že: „Na počátku stvořil Bůh nebe i zemi“ (Gen 1,1)?

Protože stvoření je základem všech Božích plánů spásy, ukazuje všemohoucí a moudrou lásku Boha; je prvním krokem ke Smlouvě jediného Boha s jeho lidem; je počátkem dějin spásy, jež vrcholí v Kristu; je to první odpověď na základní otázky člověka po vlastním původu a vlastním cíli.

52. Kdo stvořil svět?

Otec, Syn a Duch svatý jsou jediným a nerozdílným počátkem stvoření, i když dílo stvoření se zvláště připisuje Bohu Otcí.

53. Proč Bůh stvořil svět?

Svět byl stvořen k slávě Boha, který chtěl ukázat a sdělit svou dobrotu a krásu. Konečným cílem stvoření však je, aby Bůh mohl být „všechno ve všem“ (1 Kor 15,28), pro svou slávu a pro naše štěstí.

„Slávou Boha je živý člověk a život člověka je patření a Boha“ (sv. Irenej)

54. Jak Bůh stvořil vesmír?

Bůh svobodně stvořil svět s moudrostí a láskou. Svět tedy není produktem nutnosti, slepého osudu nebo náhody. Bůh tvoří „z ničeho“ (*ex nihilo*), uspořádaný a dobrý svět, který On nekonečným způsobem přesahuje. Bůh uchovává stvoření v bytí a řídí je, tímže mu dává schopnost jednat a tímže je vede k jeho naplnění skrze svého Syna a Ducha Stvořitele.

55. V čem spočívá Boží prozřetelnost?

Ta spočívá v dispozici, kterou Bůh vede své tvory ke konečné dokonalosti, k níž je povolal, Bůh je svrchovaným autorem svého plánu, ale k jeho uskutečnění používá také spolupráce svých tvorů. Zároveň dává svým tvorům důstojnost, aby sami jednali a byly příčinou jedni druhých.

56. Jak spolupracuje člověk s Boží prozřetelností?

Bůh respektuje svobodu člověku a daruje mu a žádá od něj, aby spolupracoval svou činností, svými modlitbami, ale také svým utrpením, tímže v něm vzbuzuje „to, že chce, i to, že pak jedná, aby se mu mohl líbit“ (Fil 2,13).

57. Je-li Bůh všemohoucí a prozřetelný, proč tedy existuje zlo?

Na tuto jak bolestnou tak tajemnou otázku, může dát odpověď pouze *celek* křesťanské víry. Bůh není žádným způsobem, ani přímo ani nepřímo, příčinou zla. Osvěcuje tajemství zla ve svém Synu, Ježíši Kristu, který zemřel a vstal z mrtvých, aby přemohl velké mravní zlo, jímž je hřích lidí a které je kořenem jiných zel, aby přemohl zlo.

58. Proč Bůh dopouští zlo?

Víra nám dává jistotu, že Bůh by nedopustil zlo, kdyby z téhož zla nezískal dobro. Bůh to úchvatně uskutečnil při smrti a zmrtvýchvstání Krista: vždyť z největšího mravního zla, zabití jeho Syna, získal největší dobra, oslavu Krista a naše vykoupení.

Nebe a země

59. Co stvořil Bůh?

Písmo svaté říká: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi“ (Gen 1,1). Církev ve vyznání víry prohlašuje, že Bůh je stvořitelem všech věcí viditelných i neviditelných, všech bytostí duchovních i hmotných, to je andělů a viditelného světa, a zvláště člověka.

60. Kdo to jsou andělé?

Andělé jsou osobní tvorové, čistě duchovní, netělesné bytosti, neviditelné a nesmrtelné, vybavené inteligencí a vůlí. Tímže bez přestání patří na Boha tváří v tvář, ho oslavují a slouží jeho plánům jako poslové při plnění poslání spásy pro všechny lidi.

61. Jakým způsobem má církev užitek z pomoci andělů?

Církev se v liturgii přidružuje k andělům, aby se klaněla Bohu, prosí o jejich přispění a slaví liturgickou památku některých z nich.

„Každý věřící má po svém boku anděla jako ochránce a pastýře, aby ho vedl k životu“ (sv. Basil Veliký).

62. Co učí Písmo svaté o stvoření viditelného světa?

Vyprávěním o „šesti dnech“ stvoření nám Písmo svaté dává poznat hodnotu toho, co bylo stvořeno, a jeho zaměření k Boží chvále a službě člověku. Každá věc má svou existenci od Boha, od něhož dostává vlastní dobrotu a dokonalost, vlastní zákony a své místo ve vesmíru.

63. Jaké místo má ve stvoření člověk?

Člověk je vrcholem viditelného stvoření, protože je stvořen k obrazu a podobě Boha.

64. Jaký typ spojení existuje mezi stvořenými věcmi?

Mezi tvory existuje vzájemná závislost a hierarchie, které chtěl Bůh. Zároveň existuje jednota a solidarita tvorů, protože všichni mají téhož Stvořitele, jsou jím milováni a jsou zaměřeny k jeho slávě. Respektovat zákony, vepsané do stvoření a vztahy vyplývající z přirozenosti věcí, je tedy principem moudrosti a základem mravnosti.